

УДК 811.112.2'373.47-25

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2021-1-18>

СТАТУС ІМЕННИКА В РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОТИВНОСТІ В КІНОДІАЛОЗІ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ТЕЛЕНОВЕЛ)

Меньшикова Олена Сергіївна,
аспірант кафедри германських та східних мов
Міжнародний гуманітарний університет
e.menshykova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4956-6676

У статті розглядається питання доцільності компаративного дослідження емоцій на матеріалі кінематографу, зокрема кінодіалогу німецьких та українських оригінальних теленовел, як перспективного лінгвістичного масиву тексту («Sturm der Liebe», «Alisa – folge deinem Herzen», «Wege zum Glück, Spuren im Sand» і «Тільки кохання», «Дві матері», «Обручка з рубіном» (12 000 речень, близько 80 000 слів)).

Кожна країна адаптує сценарій теленовели під можливості своєї лінгвокультури та невербальних семіотичних контекстів. Хоча вибір емотивної лексики для кожного сценарію має етноспецифічні риси, у ході аналізу можна дійти висновку, що побудова та сценарні лейтмотиви мають глобальний і типізований характер, що зумовлює необхідність пошуку стандартизованих семантичних наборів емотивів.

На базі поданого матеріалу проведено аналіз і паспортизацію емотивної лексики з фокусом на статус, частотність і семантику емотивних іменників серед інших морфологічних класів. У відборі позитивно чи негативно заряджених лексем враховуються як денотативна, так і конотативна емотивність. Отримані дані зіставляються з даними корпусних досліджень і словників частотності української та німецької мов. У статті розглядається проблема співвідношення позитивних і негативних емотивів у реченнях на позначення позитивних і негативних емоцій і причини наявності великої кількості лексем із позитивною семантикою в негативних емотивних висловлюваннях (граматичні особливості, контекст, невербальні фактори). За даними якісного аналізу синонімічний ряд позитивних і негативних іменників для німецької та української мов класифіковано за семантичними групами, що надає перспективи подальшого моделювання прототипу кінодіалогу в кожній із досліджуваних мов. Наведено дані щодо співвідношення кількості емотивних іменників і загальної щільності емотивних лексем у німецькій та українській мовах. За результатами статистичних підрахунків бачимо, що українська вибірка вдвічі більше насичена емотивними лексемами, ніж німецька. Синонімічна варіативність української мови також превалює над німецькою.

Ключові слова: емоції, негативні / позитивні емотиви, емотивні іменники, семантична група, теленовела.

NOUN STATUS IN THE IMPLEMENTATION OF CATEGORY OF EMOTIVITY IN CINEMATOGRAPHIC DIALOGUE (BASED ON GERMAN AND UKRAINIAN TELENOVELS)

Menshykova Olena Serhiivna,
Postgraduate Student at the Department of Germanic and Eastern Languages
International Humanitarian University
e.menshykova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4956-6676

The article draws attention to appropriateness of the comparative study of emotions based on cinematographic database, especially German and Ukrainian dialogues in original telenovelas as a perspective linguistic bulk of the text ("Sturm der Liebe", "Alisa – folge deinem Herzen", "Wege zum Glück, Spuren im Sand", "Тільки кохання", "Дві матері", "Обручка з рубіном" (12000 sentences, about 80000 words)).

Every country adapts scripts of telenovelas according to its own cultural opportunities and nonverbal semiotic contexts. In spite of the fact emotive vocabulary for every script has ethnically specific features, analysing them it's possible to make conclusions about the structure and scenario keynotes. The structure and scenario leitmotives have global and typical character. This fact determines the necessity to search standardized semantic number of leitmotives.

On the basis of information provided by the analysis and certification of emotive vocabulary paying moiré attention to the status, frequency and the semantics of emotive nouns among other morphological categories. While choosing positive or negative charged lexemes, both denotative and konotative emotive breadths are considered. The given data is compared with the data from corpus studies and the dictionaries as for the frequency of Ukrainian and German languages. The article raises the problem of correlation between positive and negative emotives in sentences considering positive and negative emotions. Moreover, the reasons for large number of lexemes with positive semantics in negatively emotived statements (grammar features, context, nonverbal factors) are also considered by the author. According to qualitative analysis

the synonymous line of positive and negative nouns for German and Ukrainian languages is qualified by semantic groups. It gives perspectives for further modelling of a movie dialogue in each developed language. The data as for the correlation between the number of emotive nouns and general number of emotive lexemes in both Ukrainian and German languages is considered. Due to statistic data it's clear that Ukrainian part is twice as big as German, moreover it's more full of emotive lexemes. Synonymous variation is also more spread in Ukrainian language than in German.

Key words: emotions, negative / positive emotives, emotive nouns, semantic group, telenovelas.

1. Вступ

До середини ХХ ст. більшість лінгвістичних досліджень спиралась на аналіз вербального мовного матеріалу в рамках системно-структурного підходу, а дешифровка усного дискурсу й емоційної мовленнєвої поведінки комуніканта мали фрагментарний та ізольований характер. Сьогодні у межах антропоцентричної парадигми у центрі знаходиться людина й особливості її вербальної та невербальної поведінки в акті комунікації. Реальна практика сучасного дискурсивного аналізу пов'язана з дослідженням закономірностей руху інформації в рамках комунікативної ситуації, здійснюваного насамперед через обмін репліками (Енциклопедія «Кругосвет», 2021). Таким чином, згідно з антропоцентричним підходом людина стає центром, який визначає основні завдання та ціннісні орієнтири сучасної лінгвістики (Синельникова, 2013: 8), а категорія емотивності набуває ситуативно-особистісного значення (Шаховський, 2008: 29).

На думку багатьох лінгвістів (Шаховський, 2008; Красавський, 2001; Вежбицька, 1996; Ouden, 2017), одна з основних проблем адекватної комунікації, навіть в рамках однієї лінгвокультури, полягає в тому, що різні комуніканти через відмінності їх емоційного дейксиса й емоційного інтелекту сприймають свої та чужі емоції нерівнозначно, що внаслідок емотивної лакунарності призводить до певних смислових втрат. Ця проблема особливо загострюється за необхідності перекладу тексту з однієї мови іншою, частина емотивного змісту, що була експлікована в тексті оригіналу, нерідко транслюється в іншу мову неповністю (Шаховський, 2008; Красавський, 2001). Тому, хоча сучасні лінгвістичні дослідження емоцій спираються на фундаментальну базу розробок і досліджень на різних мовних і мовленнєвих рівнях: фонетичному (Калита, 2001), морфологічному та словотвірному (Мельничук, 2015; Шаховський, 2008), лексико-семантичному (Красавський, 2001; Шаховський, 2008; Шавловська, 2011; Мягкова, 2000), фразеологічному (Синельникова, 2013), граматичному та синтаксичному (Кострова, 2004; Kailuweit, 2005), текстовому (Ortner, 2014; Ouden, 2007), сти-

лістичному (Чабаненко, 2002); на матеріалі різних мов: англійської (Шаховський, 2008; Орлова, 2009); німецької (Кострова, 2004; Шавловська, 2011; Ortner, 2014); української (Чабаненко, 2002); французької (Синельникова, 2013), дуже важливе значення відіграють зіставні емотивні дослідження (Красавський, 2001; Мягкова, 2000; Kailuweit, 2005; Ouden, 2017). Також актуальним постає лінгвістичне моделювання емоційного кінодіалогу та дешифровка емоцій «на екрані» як текстового феномену мовленнєвої діяльності.

Мета дослідження – розкрити емотивний потенціал і роль іменників у реалізації негативних і позитивних емоцій у кінематографічному жанрі теленовели у німецькій та українській лінгвокультурах. Для досягнення поставленої мети треба розв'язати такі завдання: 1) виокремити з мовленнєвого потоку лексеми з позитивною та негативною семантикою; 2) виявити статус емотивних іменників серед інших морфологічних класів на основі зафіксованого тексту оригінальних німецьких та українських теленовел; 3) порівняти співвідношення та частотність негативних і позитивних іменників у масивах речень німецького й українського кінодіалогу; 4) класифікувати позитивні та негативні іменники за семантичними ознаками; 5) порівняти отримані дані з корпусними даними словників частотності.

2. Жанр теленовели: глобалізація та культурна специфіка

Сьогодні екранізація теленовел відбувається по всьому світу. Теленовели перекладаються з однієї мови іншою або відтворюються за мотивами найбільш популярних та успішних. Кожна країна адаптує сценарій під можливості своєї лінгвокультури та невербальних семіотичних контекстів. «Міміка – універсальна, жести зазвичай культурноспецифічні, хоча і вони зазнають впливу глобалізації» (Liu, 2010: 120).

Ситуація ускладнюється емотивністю і дуже малим обсягом емотивно-нейтральної лексики. Отже, всі висловлювання людини у відповідній ситуації спілкування експліцитно або імпліцитно емотивно-марковані та відрізняються ступенем градації сили та яскравості чуттєвого сприйняття мовця

(Шаховский, 2008: 384). Це залежить від рівня інтелектуальності комунікативної емоційності, тобто здатності людської особистості управляти вербальним вираженням емоцій і пропускати їх через ситуативні, соціальні та інші фільтри, «упаковувати» емоції в різні мовні форми або не пропускати їх у мову (Шаховский, 2008: 23).

Б. Оден постулює наявність культурно-специфічних емоційних скриптів (зразків) для кожної культури, але за умов одночасної наявності культурологічної універсальності емоцій. Культуроспецифічні зразки свідчать про те, що емоції є соціальними конструктами, що базуються на системах правил і норм кожного окремого суспільства. Універсальність емоцій свідчить перед усім про біологічну природу емоцій, притаманну людству взагалі (Ouden, 2017: 29–31). Засіб і принципи, за якими людина висловлює емоції, є вагомою ознакою її менталітету. Автор відносить до факторів, що формують менталітет людини, географічне положення, клімат, історичний і політичний розвиток держави, взаємовідносини з іншими державами (Ouden, 2017: 41–42).

Таким чином, у зону наукового інтересу потрапляє моделювання прототипів кінодіалогу та пошук стандартизованих семантичних наборів для окремих жанрів або типів дискурсу через призму окремої лінгвокультури.

Х-Г. Вестер сформулював 5 тез взаємозв'язку емоцій і мовного коду:

1. Код репрезентує колективне знання про емоції у прототипічній формі, яке змінюється з часом і має відносний характер.

2. Код формує емоції. Прототипи, що склалися, формують емоції суспільства надалі.

3. Код актуалізує емоції на рівні асоціацій

4. Код контролює емоції через норми, санкції та традиції певного суспільства.

5. Код ніколи не реалізується на 100% (Vester, 1991: 94–96).

У ході нашого дослідження ми провели аналіз семантичних сценаріїв типових для теленовел німецького й українського кінематографу. Матеріалом для дослідження стали відібрані емотивні іменники з масиву речень оригінальних німецьких «Sturm der Liebe», «Alisa – folge deinem Herzen» і «Wege zum Glück, Spuren im Sand» та українських «Тільки кохання», «Дві матері», «Обручка з рубіном» теленовел (12 000 речень, близько 80 000 слів).

3. Результати дослідження

У ході аналізу тематичних сценаріїв і семантичних полів німецьких та українських теленовел ми дійшли висновку, що побудова та сценарні лейтмотиви мають глобальний характер, хоча вибір емотивної лексики для кожного сценарію має етноспецифічні риси.

У цій статті ми проаналізували емотивну лексику з фокусом на роль номінації через іменник на фоні емотивів інших морфологічних класів (див. рис. 1).

Наведена діаграма ілюструє, що іменник в обох досліджуваних мовах займає вагому позицію та знаходиться на другому місці за частотністю із близькими кількісними показниками в обох досліджуваних мовах (1 439 емотивних іменників на матеріалі

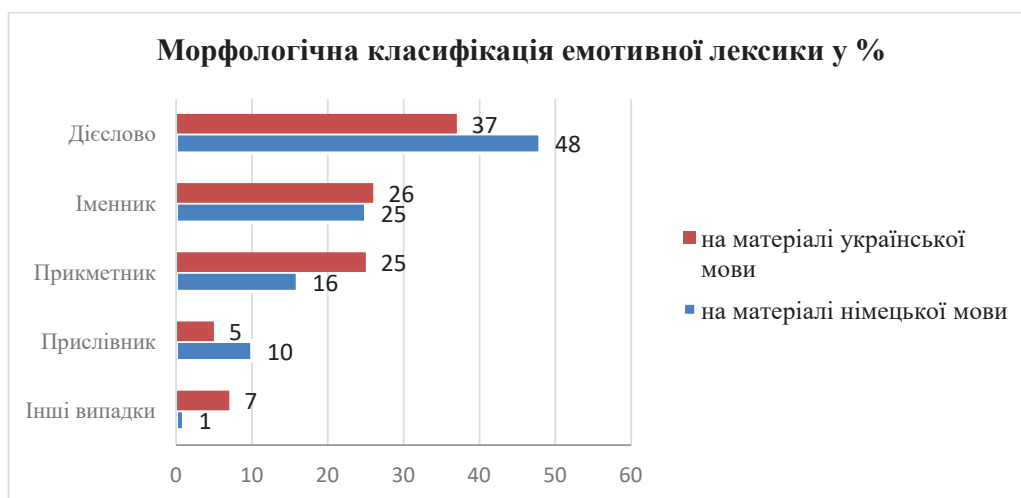

Рис. 1. Морфологічна класифікація емотивної лексики у відсотках (на матеріалі німецьких та українських теленовел)

німецької мови та 1 273 – на матеріалі української). Проте слід зазначити, що за нашими даними загальна щільність емотивів в українській мові вдвічі більша, ніж у німецькій (0,14 до 0,075).

На наступному етапі емотивні іменники були розподілені на позитивні та негативні. На базі кількісних підрахунків можна зробити висновок, що іменники з позитивним емотивним навантаженням переважають над негативними за одночасної незначної домінантності негативних емоцій над позитивними. Наявність великої кількості позитивних емотивів у реченнях із негативною емотивністю пояснюють граматичні особливості (роль заперечення, негативного емотива, що нівелює позитивний, умовний стан, тощо), контекст, наявність невербальних факторів. У реченнях на позначення позитивних емоцій кількість негативних емотивів незначна.

Внаслідок розгляду семантичних полів були знайдені спільні тематичні сценарії, більшість із яких реалізується емотивами-еквівалентами.

Серед спільних негативних сценаріїв слід зазначити такі тематичні групи:

1. Тематика «**протиправної поведінки та вини**»:

на матеріалі німецької мови: *Korruption* (корупція), *Bestechung* (підкуп), *Mord* (вбивство), *Dieb* (крадій), *(Raub)überfall* (пограбування), *Tat* (вчинок, злочин), *Spekulation* (спекуляція), *Foul* (фол), *Affäre* (роман на стороні, любовні пригоди), *Mörderin* (вбивця), *Wanze* (“жучок” підслуховуючий пристрій), *Unrecht* (кривда), *Schuld* (провина), *Schuldgefühle* (почуття провини), *Lügner* (брехун), *Abzocker* (аферист), *Lüge* (брехня), *Gefängnis* (в'язниця), *Knast* (тюрма), *Gitter* (ґрати);

на матеріалі української мови: брехня, інтрига, згвалтування, аферист, шахрай, в'язниця, тюрма, фікція, строк, злочин, мафія, конспіратор, побіг, зрадник, домагання, допит, твалтівник, вчинок, вимагання, підміна, коханець, коханка, неправда, отрута, розшук, підстава, гріх, жертва.

2. Тематика «**лайливі слова та зневажливе ставлення до людей чи речей**»: у прототипічній ситуації реалізації прагматики “образи” зазначені найбільші лексичні розходження. Принципи та механізми формування інвективних лексичних одиниць зазвичай унікальні для кожної мови. Спільними ознаками виявилися тільки деякі інтернаціоналізми, такі як “ідіот” і наявність зоонімів, що наочно демонструють наведені приклади.

на матеріалі німецької мови: *Schimpfwörter* (лайливі слова), *Vollidiot* (повний ідіом), *Idiot* (ідіом), *Mist* (лайно), *Mistkerl* (наволоч), *Mistding* (кусок лайна), *Scheiße* (гімно), *Schlange* (змія), *Ratte* (щур), *Affe* (мавна), *Schmierlappen* (брудна ганчірка), *Hexe* (відьма);

на матеріалі української мови: зараза, ідіом, гад, гадина, гидота, стерва, придурок, дурій, дурко, біс, чорт, падлюка, тварюка, тварина, звірюка, поганка, ганчірка, козел, свиня, корова, лох, негідник, альфонс, шкет, постріл, шестірка, жаба, мент, вискочка, виродок, пасія, фіфа, істеричка, пацан, попрошайка, пройдисвіт, хитрунчик, дикун, скупердяй, мауглі, акула, баракло, клумаки, подачки, пелька.

3. Тематика «**хвороби, болю та смерті**»:

на матеріалі німецької мови: *Krankenhaus* (лікарня), *Rückenschmerzen* (біль в спині), *Blut* (кров), *Fraktur* (перелам), *Unterkieferfraktur* (переламнижньоїщелепи), *Hexenschuss* (люмбаго, простріл у спині), *Grippe* (грип), *Schwellung* (набряк), *Koma* (кома), *Amnesie* (амнезія), *Verstauchung* (розтягнення зв'язок), *Kopfschmerzen* (головний біль), *Diagnose* (діагноз), *Allergie* (алергія), *Rollstuhl* (інвалідний візок), *Leiche* (трун), *Leichengift* (трунна отрута), *Grab* (труна), *Grabkreuz* (могильний хрест), *Kreuz* (хрест), *Holzkreuz* (дерев'яний хрест), *Schlag* (удар), *Verlust* (втрата);

на матеріалі української мови: кров, кровотеча, страждання, сльози, плач, істерика, депресія, інвалід, горб, шрам, порізи, рубці, швидка, втрата, струс мозку, отруєння, стенокардія, дисбактеріоз, інфаркт міокарда, клаустрофобія, садни, травма, синець, лікарня, вдівець, смерть, трун, кладовище, кінець, хрест, похорон.

4. Тематика «**злості та сварки**»:

на матеріалі німецької мови: *Ärger* (злість, лють), *Zorn* (гнів), *Frustration* (фрустрація), *Streit* (сварка), *Zerwürfnis* (конфлікт, розлад), *Stichelei* (колкість), *die Spitzfindigkeit* (хитрість, каверза), *Ausraster* (несамовитість), *Stress* (стрес), *Feind* (ворог);

на матеріалі української мови: бій, двобій, суперечки, стрес, суперниця, кровопролиття, наїзд, напад, лють.

5. Тематика «**страху, проблем і невпевненості**». У зазначеному тематичному полі також зафіксовані розбіжності. На українському матеріалі значно більше емотивів на позначення скрутного фінансового становища та бідності:

на матеріалі німецької мови: *Angst* (страх), *Panik* (паніка), *Befürchtungen* (побоювання), *Horror-Vorstellung* (уява про жах), *Chaos* (хаос), *Risiko* (ризик), *Ungewissheit* (невизначеність), *Eifersucht* (ревнощі), *Torschusspanik* (напад паніки, панічна атака), *Zweifel* (сумнів), *Schock* (шок), *Problem* (проблема), *das Problemchen* (проблемка), *Scheiterei* (невдача), *Schwierigkeiten* (труднощі), *das Hindernis* (перепона), *Zeitdruck* (тиск часу), *Verdacht* (підозра), *Not* (нужда, злидні), *Krise* (криза);

на матеріалі української мови: проблема, безгрошів'я, безвихідь, біда, бідність, біднота, бідняк, злидні, криза, передчуття, борг, боржник, банкрут, ускладнення, складнощі, страхіття, страх, жах, переляк, монстр, бабай, стрес, ліміт, сумнів, темрява, непорозуміння, неприємності, нещастя, загроза, клопоти, тягар, кошмар.

6. Тематика «помилки, поразки та незграбності». Синонімічна варіативність у німецьких теленовелах значно більша, ніж в українських:

на матеріалі німецької мови: *Fehler* (помилка), *die Fehlerquote* (частота помилок), *Schlamperei* (недбалість), *Florr* (провал), *das Fiasko* (фіаско), *Verlierer* (програвший), *Versager* (невдаха), *Totalversager* (повний невдаха), *Missverständnis* (непорозуміння), *Missgeschick* (нещастя), *Enttäuschung* (розчарування), *Verspätung* (запізнення);

на матеріалі української мови: помилка, «граблі», витрата, забобони, колишній, профнепридатність, невдача, розчарування, пастка.

7. Тематика «катастроф і жахливих погодних умов»:

на матеріалі німецької мови: *Katastrophe* (катастрофа), *Unfall* (нещасний випадок), *Gefahr* (небезпека), *Sturmhöhe* (сила шторму), *Sturmflut* (повінь), *Plage* (лихо), *Panik* (паніка), *Frost* (мороз), *Sibirien* (Сибір)

на матеріалі української мови: хаос, відчай, війна, трагедія, пожежа, голод, форс-мажор, пекло, пошуки.

8. Тематика «дурниць»:

на матеріалі німецької мови: *Schwachsinn* (фігня), *Unsinn* (нісенітниця), *Quatsch* (маячня), *Dummheit* (дурість);

на матеріалі української мови: маячня, дурість, нісенітниця.

9. Тематика «жалю та наслідків»:

на матеріалі німецької мови: *die Trennung* (розлука), *die Kündigung* (звільнення), *die Sehnsucht* (туга), *die Beschwerden* (скарги), *die*

Konsequenzen (наслідки), *das Karma* (карма), *das Anhängsel* (людина-баласт);

на матеріалі української мови: жаль, сум, нудьга, наслідки, покарання, шок.

Позитивні тематичні сценарії густо насичені позитивно забарвленими іменниками в обох мовах:

1. Тематика «вигоди, перемоги та перспективи»:

на матеріалі німецької мови: *Gage* (гонорар), *Gewinn* (прибуток), *Geld* (гроші), *Geldgewinn* (грошовий прибуток), *Gehaltserhöhung* (підвищення заробітної платні), *Rabatt* (знижка), *Geldanlage* (грошовий вклад), *Startkapital* (стартовий капітал), *Eroberung* (завоювання), *Gelegenheit* (можливість, нагода), *Riesenchance* (величезний шанс), *Perspektive* (перспектива), *Bonus* (бонус), *Geldsegen* (благословення грошима), *Million* (мільйон), *Förderpreis* (спонсорська нагорода), *Finanzgeschick* (фінансова майстерність), *Anschubfinanzierung* (стартове фінансування), *Erfolgsmeldung* (повідомлення про успіх), *Mehrheitsinhaber* (мажоритарний власник), *Geschäftssinn* (ділова хватка) та ін.;

на матеріалі української мови: гроші, компенсація, зарплата, зарібок, бабки, бабло, долари, бакс, золото, срібло, аванс, прибутковості, джекпот, здобич, антикваріат, колекція, спадщина, ресурси, кар'єра, тачка, спадкоємець, акція, знижка, плюси, шанс, інтерес, здійснення, анілаг, люкс та ін.

2. Тематика «свята»:

на матеріалі української мови: *Hochzeit* (весілля), *Verlobung* (заручини), *Hochzeitskleid* (весільна сукня), *Hochzeitstanz* (весільний танець), *Hochzeitsvorbereitungen* (підготовка до весілля), *(Vor)hochzeitsgeschenk* (подарунок на весілля), *(Hochzeits)torte* ((весільний) торт), *Hochzeitsreise* (весільна подорож), *Trauung* (весільна церемонія), *Kuchen* (пиріг), *Tanz* (танець), *Doppeltanz* (парний танець), *Jugendseele* (молодечник), *Gratulationskuss* (вітальний поцілунок), *(Glück)wunsch* (привітання, побажання щастя), *das Geburtstagskind* (іменинник), *Geburtstagsgrüße* (вітання до дня народження), *Geburtstag* (день народження), *(Überraschungs)party* вечірка (сюрприз), *Geschenk* (подарунок), *Feierlaune* (святковий настрій), *Einladung* (запрошення), *Überraschung* (сюрприз) та ін.;

на матеріалі української мови: мальчишник, заручини, одруження, молодята, наречені, весілля, день народження, подарунок, подаруночок, тістечка, хрестини,

фестиваль, свято, вечірка, торт, гості, сюрприз, привітання та ін.

3. Тематика «**любовних стосунків**». У реалізації тематики ніжних стосунків багато спільного. Основна відмінність полягає у великій варіативності пестливих звертань в українській мові та дуже обмеженій у німецькій. Українська мова апелює великим словотвірним арсеналом і частотними повторами імен із різними зменшувальними суфіксами: Сергійчику, Сергійко, суфіксації до номінації членів родини: *матуся, мамочко, матінко* та просто синонімічною варіативністю:

на матеріалі німецької мови: *Liehaberei* (любовні стосунки), *Kuss* (поцілунок), *Paar* (пара), *Trautpaar* (ідеальна пара), *Pärchen* (парочка), *Romantiker* (романтик), *Beziehungsleben* (життя стосунків), *Speeddating* (швидкі побачення), *Date* (побачення), *Liebling* (коханий), *Schatz* (дорогий (звертання)), *Amore* (коханий), *Engel* (янгол), *Spätzchen* (горобчик), *Vorlieben* (симпатія), *Muse* (муза), *Leidenschaft* (пристрасть), *Liebesmotiv* (любовний мотив), *Liebeserklärung* (зізнання в коханні), *Prinz* (принц), *Königin* (королева), *die Ehe* (шлюб), *Frau-Feuer* (вогонь-жінка), *Händchen* (ручки), *Sex* (секс), *Versöhnung* (примирнення), *Gefühle* (почуття);

на матеріалі української мови: кохання, любов, метелики, стосунки, побачення, серце, почуття, емоції, ласка, гніздечко, лебідь, шури-мури, майбутнє, троянда, відносини, поцілунок, амур, секс, симпатія, адреналін, магніт, вибір, шанувальник.

4. Тематика «**ідеї, проекту, пропозиції**»:

на матеріалі німецької мови: *Idee* (ідея), *Superidee* (суперідея), *Ideenpapier* (проект ідеї), *Einfall* (ідея, мисль), *Plan* (план), *Ziel* (ціль), *Vorschlag* (пропозиція), *Angebot* (пропозиція), *Investition* (інвестиція), *Projekt* (проект), *das Potenzial* (потенціал), *Kreation* (творіння), *Entwurf* (проект, ескіз, дизайн), *Hinweis* (рекомендації), *Tipp* (порада, вказівка), *Rat* (порада), *Ratschläge* (поради);

на матеріалі української мови: натхнення, ексклюзив, план, ідея, варіант, рішення, напрацюваннями, проект, пропозиція.

5. Тематика «**підтримки та надії**»:

на матеріалі німецької мови: *Unterstützung* (підтримка), *Hilfe* (допомога), *Schutz* (захист), *Sorge* (турбота), *Pflege* (догляд), *Geborgenheit* (захищеність), *Gott* (Господь), *Friedensengel* (янгол миру), *Hoffnung* (надія), *Wunder* (чудо), *Spontanheilung* (спонтанне лікування), *Heilung* (лікування),

Schamanin (шаманка), *Gruß* (привітання), *Abwehrkräfte* (захисні сили);

на матеріалі української мови: надія, порятунок, порада, захист, прохання, мило-сердя, турбота, помічник, мрія.

6. Тематика «**відпочинок, дозвілля, вільний час**». В обох мовах цей прототипний сценарій насичений номінаціями місць для відпочинку, назвами смачної їжі та напоїв і розважальних заходів.

7. Тематика «**позитивних природних і соціальних якостей і досягнень**»:

на матеріалі німецької мови: *Geschicklichkeit* (вправність), *Geschick* (майстерність), *Beharrlichkeit* (наполегливість), *Spontanität* (спонтанність), *Mut* (мужність), *Lebensmut* (життєва енергія), *Gabe* (талант), *Kraft* (сила), *Energie* (енергія), *Erfahrung* (досвід), *Ausbildung* (освіта), *Gesundheit* (здоров'я), *Image* (імідж), *Ruf* (слава), *Respekt* (пошана), *Renomme* (реноме), *Profi* (профі), *Marketingprofi* (профі маркетингу), *Profikader* (професіонал), *Naturtalent* (природний талант), *Weltmeister* (чемпіон світу), *Kreativchefin* (шеф з креативу), *der Hauptdarsteller* (головний актор), *Streber* («ботанік»), *Frauenversther* (знавець жінок);

на матеріалі української мови: дар, талант, сила, спритність, увага, розум, розуміння, розумничка, розумниця, логіка, достоїнство, здоров'я, совість, добро, честь, колектив, фахівець, господар, відповідальність, власник, керівник, майстриня, досвід.

8. Тематика «**гарної зовнішності та прикрас**»:

на матеріалі німецької мови: *Schönheit* (краса), *Outfit* (вбрання), *Look* (лук, зовнішній вигляд), *Schmuck* (ювелірні прикраси), *Ring* (каблучка), *Khunker* (перстень), *Modedesign* (дизайн одягу), *Parfüm* (парфуми);

на матеріалі української мови: вбрання, прикраси, талія, краса, стиль, блиск, бренд, відпад.

9. Тематика на позначення **радості та її проявів і гарного настрою**:

на матеріалі німецької мови: *Freude* (радість), *Zufriedenheit* (задоволення), *Glück* (щастя), *Scherz* (жарт), *Witz* (жарт), *Lächeln* (посмішка), *Applause* (оплески), *Traum* (мрія);

на матеріалі української мови: щастя, радість, гумор, усмішки, задоволення, жарт, бажання.

За результатами кількісних підрахунків слід відзначити, що показники частотності окремих позитивних і негативних емотивних іменників в обох мовах збігаються, що наочно проілюстровано в таблицях 1 та 2:

Таблиця 1

10 найчастотніших негативних емотивних іменників у німецьких та українських теленовелах

Ранг	У німецьких теленовелах	Словник частотності нім. мови	В українських теленовелах	Словник частотності укр. мови
1	Problem (проблема)	0,000012	проблема	0,17
2	Angst (страх)	0,0001	лікарня	0,01
3	Fehler (помилка)	0,000026	помилка	0,02
4	Quatsch (маячня)	0,000002	доля	0,05
5	Schuld (провина)	0,00001	дурниці	0,034
6	Streit (сварка)	0,000012	жертва	0,03
7	Krankenhaus (лікарня)	0,000026	злидні	0,034
8	Mord (вбивство)	0,000004	злочин	0,02
9	Risiko (ризик)	0,000004	стрес	0,007
10	Schwierigkeiten (труднощі), Stress(стрес)	0,00001	тягар	0,034

Таблиця 2

10 найчастотніших позитивних емотивних іменників у німецьких та українських теленовелах

Ранг	У німецьких теленовелах	Словник частотності нім. мови	В українських теленовелах	Словник частотності укр. мови
1	Zeit (час)	0,001	гроші	0,0034
2	Idee (ідея)	0,000002	життя	0,0068
3	Paar (пара)	0,00002	побачення	0,01
4	Liebe (кохання)	0,0001	правда	0,0068
5	Sorge (турбота)	0,00007	серце	0,0034
6	Geld (гроші)	0,0004	зустріч	0,017
7	Hochzeit (весілля)	0,00007	кохання	0,0033
8	Ordnung (порядок)	0,00005	подарунок	0,02
9	Party (вечірка)	0,00005	сонечко	0,0034
10	Glück (щастя)	0,00009	щастя	0,034

Дані, зафіксовані в таблиці, підтверджують нашу тезу про більшу щільність емотивів в українській мові.

4. Висновки

Аналіз наукової літератури вказує на те, що компаративні дослідження емоційної сфери людини належать до пріоритетних напрямів лінгвістичних досліджень. Наявність емотивних маркерів простежується як у невербальній, так і у вербальній площині на всіх мовних рівнях. Кожна мова, з одного боку, унікальна щодо насиченості та вибору емотивних одиниць, з іншого – під впливом глобального простору тематика й емотивні

сценарії у певних літературних і кінематографічних жанрах типізовані. Так, на поданому матеріалі можна простежити вдвічі більшу щільність емотивів в українській мові, ніж у німецькій. На основі кількісного аналізу фактичного матеріалу та даних кількісних словників можна зробити висновок, що частотність позитивних емотивів (у т. ч. і іменників) значно вища за одночасного домінування негативних емоцій над позитивними. Велику кількість позитивних емотивів у негативних емотивних висловлюваннях можна пояснити через контекст, ситуацію, граматичні особливості та наявність невербальних

факторів. Іменники обох досліджуваних мов було поділено за тематичними сценаріями, типовими для жанру теленовели, що дає можливість простежити синонімічну варіативність для моделювання емотивного кінодіалогу. У більшості сценаріїв у теленовелах обох досліджуваних мов були наявні близькі за семантикою емотиви-відповідники. Найбільші розбіжності у формуванні емотивного забарвлення були зафіксовані в інвективній лексиці та пестливих звертаннях. Вважаємо доцільним у подальшій роботі дослідження емотивних моделей у площині семантичного синтаксису для визначення принципів взаємозв'язку між емотивами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Везбицькая, А. Язык. Культура. Познание / пер. с англ. Москва : Русские словари, 1996. 416 с.
2. Каліта А.А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання. Київ : Видавничий центр КДЛУ, 2001. 351 с.
3. Кострова О.А. Экспрессивный синтаксис современного немецкого языка. Москва : Флинта, 2004. 240 с.
4. Красавский Н.А. Эмоциональные концепты в немецкой и русской лингвокультурах. Волгоград : Перемена, 2001. 495 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/238881/> (дата звернення: 08.04.2021).
5. Мягкова О.Ю. Эмоционально-чувственный компонент значения слова: вопросы теории : дис. ... док. фил. наук : 10.02.19. Москва, 2000. 247 с.
6. Мельничук Н.О. Ад'єктивні емосемізми в англійськомовній картині світу : дис. ... канд. фил. наук : 10.02.04. Чернівці, 2015. 227 с.
7. Орлова Н.Н. Языковые средства выражения эмоций: синтаксический аспект (на материале современной английской прозы) : дис. ... канд. фил. наук : 10.02.19, 10.02.04. Ростов-на-Дону, 2009. 188 с.
8. Синельникова И.И. Фразеосемантическое поле «Эмоциональные состояния человека» (на материале французского языка) : дис. ... канд. фил. наук : 10.02.05. Белгород, 2008. 226 с.
9. Частотний словник, розділ художня проза корпусу станом на 01.07.2018. URL: <http://www.mova.info/cfq1.aspx?fdid=hproz2018> (дата звернення: 08.04.2021).
10. Чабаненко В.А. Стилїстика експресивних засобів української мови. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 352 с.
11. Шавловська Т.С. Емотивність молодіжного лексику (на матеріалі сучасної німецької мови) : дис. ... канд. фил. наук : 10.02.05. Ізмаїл, 2011. 197 с.
12. Шаховский В.И. Лингвистическая теория эмоций. Москва : Генозис, 2008. 416 с.
13. Энциклопедия «Кругосвет». URL: https://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/DISKURS.html (дата звернення: 08.04.2021).
14. Kailuweit R. Syntax und Semantik französischer und italienischer Gefühlsverben. Tübingen : Niemeyer Verl., 2005. 372 s.
15. Liu G. Die Macht der Filmmusik. Zum Verständnis von musikalischem Ausdruck und Emotionsvermittlung im

- Film. Wissenschaftliche Beiträge aus dem Tecum Verlag. Reihe : Psychologie, Band 19. Marburg: Tectum Verlag, 2010. 196 s.
16. Ortner H. Text und Emotion. Theorie, Methode und Anwendungsbeispiele emotionslinguistischer Textanalyse. Tübingen : Narr Francke Attempto Verl., 2014. 586 s.
 17. Ouden B. Translation und Emotion: Untersuchung einer besonderen Komponente des Dolmetschens. Transkulturalität – Translation – Transfer, Band 27. Berlin : Frank & Timme GmbH Verlag für wissenschaftliche Literatur, 2017. 438 s.
 18. Ruoff A. Häufigkeitwörterbuch gesprochener Sprache. Gesondert nach Wortarten: alphabetisch, rückläufig-alphabetisch und nach Häufigkeit geordnet. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1990. 517 s.
 19. Vester H. Emotion, Gesellschaft und Kultur: Grundzüge einer soziologischen Theorie der Emotionen. Opladen : Westdeutscher Verlag, 1991. 286 s.

REFERENCES:

1. Vezhbtskaya, A. (1996). Yazyik. Kultura. Poznanie / Per. s angl. [Language. Culture. Cognition: Translation from English]. Moskva: Russkie slovori. 416 p.
2. Kalita A.A. (2001). Fonetichni zasoby aktuailizatsii smyslu anglyskogo emotsiynogo vyslovlyuvannya. [Phonetic means of actualizing the meaning of English emotional expression]. Kyiv: Vidavnychiy tsentr KDLU. 351 p.
3. Kostrova O.A. (2004). Ekspresivnyiy sintaksis sovremennogo nemetskogo yazyika. [Expressive syntax of modern German]. Moskva: Flinta, 240 p.
4. Krasavskii N.A. (2001). Emotsionalnyie kontseptyi v nemetskoy i russkoy lingvokulturah. [Emotional concepts in German and Russian linguocultures]. Volgograd: Peremena. 495 p. URL: <http://www.twirpx.com/file/238881/> (data of access: 08.04.2021).
5. Myagkova O.Y. (2000). Emotsionalno-chuvstvennyiy komponent znacheniya slova: voprosyi teorii. [The emotional component of the meaning of the word: questions of theory]: dis. ... dok. fil. nauk: 10.02.19. Moskow. 247 p.
6. Melnichuk N.O. (2015). Adyektivni emosemizmi v anglyskomovniy kartyni svitu [Adjective emosemisms in the English-speaking world]: dis. ... kand. fil. nauk: 10.02.04. Chernivtsi. 227 p.
7. Orlova N.N. (2009) Yazykovyye sredstva vyrazheniya emotsiy: sintaksicheskiy aspekt (na materiale sovremennoy angliyskoy prozy) [Linguistic means of expressing emotions: syntactic aspect (based on modern English prose)]: dis. ... kand. fil. nauk: 10.02.19, 10.02.04. Rostov-na-Donu. 188 p.
8. Sinelnikova I.I. (2008). Frazеosemanticheskoe pole "Emotsionalnyie sostoyaniya cheloveka" (na materiale frantsuzskogo yazyika). [Phraseosemantic field "Emotional states of a person" (based on the French language)]. Dis. ... kand. fil. nauk: 10.02.05. Belgorod. 226 p.
9. Chastotniy slovník, rozdil hudozhnyia proza korpusu stanom na 01.07.2018. [Frequency dictionary, section fictional prose of the corpus as of 01.07.2018]. URL: <http://www.mova.info/cfq1.aspx?fdid=hproz2018> (data of access: 08.04.2021).

10. Chabanenko V.A. (2002). Stylistika ekspresyvyh zasobiv ukrayinskoyi movy. [Stylistics of expressive means of the Ukrainian language]. Zaporizhzhya: ZDU, 352 p.
11. Shavlovska T.S. (2011). Emotivnlost molodizhnogo leksykonu (na materialii suchasnoyi nimetskoyi movy). [Emotiveness of youth lexicon (on the material of modern German)]: dis. ... kand. fil. nauk: 10.02.05. Izmayl. 197 p.
12. Shahovskiy V. I. (2008). Lingvisticheskaya teoriya emotsiy. [Linguistic theory of emotions]. Moscow: Genozis. 416 p.
13. Entsiklopediya [Encyclopedia "Krugosvet"]. URL: https://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/DISKURS.html (data of access: 08.04.2021).
14. Kailuweit R. (2005). Syntax und Semantik französischer und italienischer Gefühlsverben. [Syntax and semantics of French and Italian emotional verbs]. Tübingen: Niemeyer Verl., 2005. 372 p.
15. Liu G. (2010). Die Macht der Filmmusik. Zum Verständnis von musikalischem Ausdruck und Emotionsvermittlung im Film. [The power of film music. To understand musical expression and conveying emotions in film]. Wissenschaftliche Beiträge aus dem Tecum Verlag. Reihe: Psychologie, Band 19. Marburg: Tectum Verlag. 196 p.
16. Ortner H. Text und Emotion. Theorie, Methode und Anwendungsbeispiele emotionslinguistischer Textanalyse. [Text and emotion. Theory, method and application examples of emotion-linguistic text analysis]. Tübingen: Narr Francke Attempto Verl., 2014. 586 p.
17. Ouden B. (2017). Translation und Emotion: Untersuchung einer besonderen Komponente des Dolmetschens. Transkulturalität – Translation – Transfer. [Translation and emotion: examining a particular component of interpreting. Transculturality – Translation – Transfer]. Band 27. Berlin: Frank & Timme GmbH Verlag für wissenschaftliche Literatur. 438 p.
18. Ruoff A. (1990) Häufigkeitwörterbuch gesprochener Sprache. Gesondert nach Wortarten: alphabetisch, rückläufig-alphabetisch und nach Häufigkeit geordnet. [Spoken language frequency dictionary. Separately by parts of speech: in alphabetical order, declining-alphabetically and by frequency]. Tübingen: Max Niemeyer Verlag. 517 p.
19. Vester H. (1991) Emotion, Gesellschaft und Kultur: Grundzüge einer soziologischen Theorie der Emotionen. [Emotion, Society, and Culture: Basics of a Sociological Theory of Emotions]. Opladen: Westdeutscher Verlag. 286 p.

*Стаття надійшла до редакції 09.04.2021.
The article was received 9 April 2021.*